

Innehållsförteckning

Institutets styrelse 2017.....	3
Publikationsnämnden.....	3
Institutets personal.....	4
Institutets stipendiater och forskare.....	5
Inledning och sammanfattning.....	6
Forskning.....	6
Kurser.....	7
Föreläsningar, konferenser, seminarier, utställningar m.m.....	7
Vetenskapliga projekt.....	9
Tre Erci/Fornicchio/Luni (2017).....	9
Pian della Conserva (2017).....	9
Spinning and Weaving Tools: Textile Technology at Etruscan Acquarossa and San Giovenale (2016).....	9
Francavilla di Sicilia (2016).....	9
Dödens landskap – ett levande kulturarv? (2012).....	10
Topos and Topography – staden Rom och guidebokens födelse (2012).....	10
Det republikanska Forum Romanum (2016).....	10
In the Shadow of the Great (2015).....	11
Giordano Bruno in Campo de' Fiori. Storia dei progetti di un monumento 1876-1889.....	11
Svensk konstnärsmobilitet (2015).....	11
Illuminous rooms – A window above. Light in apartments in Imperial Ostia, Pompeii and Ephesos (2011).....	11
Makrakomi Landscapes Project (MALP) (2011).....	12
Akvarellprojektet (2010).....	12
Pompeian Plasters (2002).....	12
Pompeji, Insula V 1 (2000).....	12
Acquarossa (1966).....	13
Kurser.....	14
Arkeologisk kurs vid Svenska Institutet i Rom.....	14
Konstvetenskaplig fördjupningskurs vid Svenska institutet i Rom.....	15
Romersk text och topografi.....	15
Det medeltida Rom – Den eviga stad där förtid och framtid möttes.....	16
Text – Memory – Monument The use of the past in Italian Renaissance culture.....	16
Föreläsningar, konferenser, seminarier, utställningar m.m.....	17

På institutet.....	17
Vid andra institutioner	17
Institutets seminarier	19
Den vetenskapliga personalens publikationer och externa uppdrag	21
Kristian Göransson.....	21
Lars Berggren.....	21
Studiebesök och visningar	22
Publikationer	23
Biblioteket.....	25
Administration	26
Sekretariatet	27
Stiftelse Familjen Rausing	28
Bilagor.....	30 ff.

Institutets styrelse 2017

Ordinarie ledamöter

Carin Fischer, Ordförande

Agneta Modig Tham, Skattmästare

Arne Jönsson, Vice ordförande

Lena Larsson Lovén, Sekreterare

Andreas Heymowski, Anne-Marie Leander Touati, Cathrine Mellander Backman, Greger Sundin,

Linnéa Johansson, Sabrina Norlander Eliasson.

Suppleanter: Ann-Louise Schallin, Christer Henriksén, Lars Karlsson.

Revisorer

Martin Sjöberg, Veronica Ahlqvist, Karin Siwertz (suppleant).

Kansliet i Stockholm

Ingrid Willstrand

Styrelsesammanträden

i Stockholm: 21 februari, 19 april, 12 september, 21 november.

Publikationsnämnden

vid de Svenska Instituterna i Rom och Athen - www.ecsi.se

Gunnel Ekroth (ordförande), Arne Jönsson (vice ordförande), Kristina Björkstén Jersenius

(skattmästare), Erika Weiberg (sekreterare), Arja Karivieri, Anne-Marie Leander Touati, Peter

Fischer, Karin Blomqvist, Sabrina Norlander Eliasson, Axel Frejman, Kristian Göransson, Jenny

Wallensten, Petra Pakkanen (redaktör).

Institutets personal

Direktör:	FD Kristian Göransson
Vice direktör:	Prof. Lars Berggren
Forskarlektor:	FD Henrik Boman
Ekonomi-och personaladministratör:	Dott.ssa Stefania Renzetti
Ekonomi administratör	FK Linda Lindqvist (halvtid)
Bibliotekarier:	Dott.ssa Astrid Capoferro Dott.ssa Liv D'Amelio (tjänstledig fr.o.m. 11 september) Dott.ssa Federica Lucci (deltid, fr.o.m. 6 september)
Webbmaster:	Dott.ssa Stefania Renzetti
Sekreterare:	Fanny Lind (halvtid)
Vaktmästarpersonal:	Gianluca Dante Enrico Tempera
Lokalvårdare:	Alicja Gradecka (halvtid) Simonetta Graziosi (halvtid) Myroslava Kulis (halvtid) Veronica Lucerna (halvtid, föräldraledig t.o.m. april) Eleonora Stroie (vikarie, halvtid t.o.m. april)

Institutets stipendiater och forskare

Helårsstipendiater 2016-2017

Arkeologi: FM Hampus Olsson (*Ager Bleranus 450-50 BC – Cultural change in a South Etruscan town and hinterland*, avhandling)

Filologi: FM Tuomo Nuorluoto (*Roman Female Cognomina: Studies in Roman Onomastics*, avhandling)

Arkitektur: FM Helena Westerlind (*The Liquid Stone Cookbook*)

Helårsstipendiater 2017-2018

Arkeologi: FM Cecilia Sandström (*Encountering Environment. Ecology, production and trading network on Monte Polizzo and Western Sicily 600-500 BC*, avhandling)

Konstvetenskap: FM Mikael Andersson (*Hendrik Christian Andersen and the Age of Urbanism. Utopia and Urbanization in Rome between Tradition and Modernity*, avhandling)

Arkitektur: FM Hannes Frykholm (*Imperial thresholds: an architectural inventory of the gates in the Aurelian Wall*, avhandling)

RJ finansierade forskare

FD Johan Eriksson (*Nuovi studi sul Sacro Monte in Biblioteca a Varallo*)

FD Peter Carelli (*Brave New Urban World: The Emergence of Urban Identity in Medieval Europe, c. 1000–1300*)

FD David Dunér (*Emanuel Swedenborg's Italian Journey*)

Lericistipendiater

2016-2017: FM Greger Sundin, konstvetenskap (*A matter of amusement: The material culture of games and pastimes in European princely collections 1550–1750*)

2017-2018: FM Fanny Kärfve, arkeologi (*Greeting the visitor in Pompeii. Roman fauces mosaics contextualized*, avhandling)

Anna Ahrenbergs arkitektstipendiater

2016-2017: Arkitektstuderande Tobias Sasioglu

Alma Velander Philipsstipendiat

FD Maria Husabø Oen, konstvetenskap (*Birgitta of Sweden & Catherine of Siena: Sanctity and Female Authorship in the 14th Century and Beyond*)

Fondazione Famiglia Rausings postdokstipendiat 2016-2017

FD Emma Hagström Molin, idéhistoria (*Krigsbyteskrönikor. Tre samlingars materialiseringar i 1600-talets Sverige*)

För stipendiaternas redovisningar, se bilaga s. 31-35

Inledning och sammanfattning

Institutet fortsatte under 2017 att arbeta aktivt med att stärka sin ställning som en dynamisk svensk forskningsmiljö i en internationell kontext. Antalet gästande forskare och studenter var högt och genom satsningar i både Italien och Sverige har institutet strävat efter att öka sin synlighet utåt. Parallellt med detta arbetar institutet för att stärka samarbetet med instituten i Athen och Istanbul. Ett konkret resultat av detta var de tre forskningsinstitutens deltagande i september på Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg. Instituterna presenterade sig under en timslång programpunkt på det av Kungl. Vitterhetsakademien, Riksbankens Jubileumsfond och Vetenskapsrådet arrangerade Forskartorget. Evenemanget visade sig vara ett av Forskartorget mest välbesökta programpunkter under mässan och gav instituten mycket god synlighet då presentationerna som de tre direktörerna Kristian Göransson, Johan Mårtelius och Jenny Wallensten gav även spelades in och kunde ses på nätet.

På kurssidorna är det glädjande att söktrycket till institutets längre kurser, den arkeologiska och den konstvetenskapliga, är mycket gott och att de antagna studenterna presterat mycket väl. Båda kurser är sedan mycket lång tid etablerade inom sina respektive ämnen och från och med 2017 är även den konstvetenskapliga kursen fullt integrerad med det svenska universitetssystemet genom att den ges i samarbete med Stockholms universitet. För ämnena antikens kultur och samhällsliv respektive konstvetenskap utgör kurserna ovärderliga resurser då de genom sin placering vid institutet i Rom ger studenterna kunskap och erfarenheter de inte kan få av undervisningen i Sverige.

USI – Universitet och svenska institut i samarbete för internationalisering – höll sitt årliga nätverksmöte på Svenska Institutet i Athen i början av november. Direktörerna för instituten i Rom, Athen, Istanbul och Alexandria medverkade tillsammans med företrädare för universiteten i Uppsala, Lund, Stockholm, Göteborg och Linköping. För Roms del är en ny USI-kurs planerad att genomföras vt 2018, kursen ”Böckernas folk – islamisk och judisk kultur i medeltidens Europa” med en exkursion till Sicilien.

Under höstterminen var bibliotekarien Liv D’Amelio tjänstledig och för henne vikarierade Federica Lucci.

Forskning

Som vanligt har enskilda forskare och stipendiater stått för merparten av den forskning som bedrivits vid institutet, vilket ytterligare befäst vår ställning som en relevant och värdefull plats för svensk humanistisk forskning i Italien. På annan plats i verksamhetsberättelsen beskrivs alla pågående forskningsprojekt samt stipendiaternas redogörelser för sitt utförda arbete.

Arbetet med de gamla utgrävningsprojekten i Etrurien fortskred planenligt. Det värdefulla, fleråriga stöd Acquarossaprojektet 2015 erhöll från Familjen Rausing’s stiftelse har gjort att flera forskare inom projektet kunnat vistas längre perioder vid institutet och i Viterbo.

Institutets utgrävningsprojekt i Francavilla di Sicilia fortsatte på sitt andra år. Efter 2016 års geofysiska undersökning och mindre utgrävning genomfördes under oktober månad 2017 en mer omfattande utgrävning. Resultaten var mycket goda då murar tillhörande byggnader daterbara till 400-talet f.Kr påträffades tillsammans med en stor mängd grekisk keramik och taktegel. Analys och tolkning av fynden kommer att pågå under 2018 inför en ny utgrävningssäsong, preliminärt planerad till hösten. Möjligheten att erbjuda studenter fältpraktik har varit ett av syftena med projektet och två mastersstudenter i antikens kultur och samhällsliv från Lunds respektive Stockholms universitet deltog i utgrävningen.

Riksbankens Jubileumsfond (RJ) ledigförklarade som tidigare berättats vid två tillfällen 2015 medel för ett antal forskningsvistelser vid de svenska instituten i Rom, Athen och Istanbul. Forskningsvistelserna spände mellan fyra och tio månader och var möjliga att söka för forskare med svenskt medborgarskap och anställning vid svenskt universitet, högskola eller museum. RJ bekostade lön, resor och uppehälle för de forskare som beviljades medel. Efter den första utlysningen utsågs en forskare till Rominstitutet, FD Johan Eriksson (konstvetenskap, Uppsala universitet) som vistades på institutet i två omgångar under 2016 och 2017. I den andra utlysningssomgången beviljades två forskare medel för att vistas i Rom 2017: FD Peter Carelli (regionchef, Arkeologerna, Statens historiska museer) och prof. David Dunér (idé- och lärdomshistoria, Lunds universitet). Båda tillbringade höstterminen vid institutet och bidrog kraftigt till att förstärka och bredda den akademiska miljön vilket visade hur viktig denna satsning av RJ var för institutet. Satsningen innebar också ett utmärkt sätt för Medelhavsinstitutet att öka sin relevans för enskilda forskare vid svenska lärosäten och museer.

Kurser

På vårterminen gavs den tio veckor långa arkeologiska kursen på avancerad nivå (15 hp) i samarbete med Göteborgs universitet under ledning av Kristian Göransson och Henrik Boman. På höstterminen gavs den tio veckor långa konstvetenskapliga kursen på avancerad nivå (15 hp) under ledning av Lars Berggren. Vid sidan av dessa båda längre kurser gavs även ett antal kortare kurser där institutet medverkade. I februari-mars vistades studenter på kursen *Romersk text och topografi* (7,5 hp) några veckor vid institutet. Kursen ges av Göteborgs universitet för studenter som läser till latinlärare. Historiska institutionen vid Stockholms universitet gav under vårterminen kursen *Det medeltida Rom* (7,5 hp) med en veckas vistelse i Rom då föreläsningar och seminarier hölls på institutet varvat med studiebesök. Under sommaren gavs i likhet med de senaste åren *Text Memory Monument*, en tvärvetenskaplig sommarkurs om renässanshumanismen arrangerad av Danska institutet och Aarhus universitet i samarbete med Stockholms universitet och de övriga nordiska instituten i Rom. *Kulturvårdens teori och historia*, som under många år givits av Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet, gavs detta år i december och institutet bistod med administrativ assistans samt tog emot den stora studentgruppen på institutet.

Föreläsningar, konferenser, seminarier, utställningar m.m.

Efter flera års arbete kunde ett rikt urval av institutets samling akvareller gjorda av Alessandro Morani runt sekelskiftet 1900 avbildande etruskiskt väggmålari visas i en vacker och välbesökt utställning på Istituto Centrale per la Grafica i Rom. Detta institut ligger alldeles vid Fontana di Trevi och utställningen gav institutet ovanligt god visibilitet i Rom. En mycket fin katalog ackompanjerade utställningen och redaktörer för denna var institutets bibliotekarie Astrid Capoferro och dess administratör Stefania Renzetti. Boken kunde framställas tack vare ett generöst stöd av Familjen Rausings Stiftelse och Romvännerna. Den publicering av institutets digitala resurser som påbörjades 2016 slutfördes under året och en öppen källkodplattform (Fedora Commons/Drupal) har installerats. Detta innebär att samlingarna av Moranis och Ferdinand Bobergs akvareller nu är tillgängliga på nätet genom institutets hemsida. I anslutning till utställningen arrangerades en konferens på École française de Rome, *FAC-SIMILE 1: Les collections de dessins modernes reproduisant la peinture étrusque* där Astrid Capoferro deltog och presenterade institutets Moranisamling.

Institutets seminarier ägde normalt rum en gång i veckan under terminstid och var som vanligt både uppskattade och välbesökta. De erbjuder en utmärkt plattform för gästande forskare att i en tvärvetenskaplig miljö presentera sin pågående forskning och är ett bra tillfälle för gästerna att lära känna varandra. På grund av det kärva ekonomiska läget de senaste åren och den stora osäkerhet som rådde under 2017 tvingades institutet till fortsatta kraftiga besparingar. Till följd av

detta arrangerades få konferenser, föreläsningar eller större seminarier på institutet. Ett evenemang som ordnades var presentationen av den nya boken i institutets skriftserie, *Returns to Pompeii*, redigerad av Shelley Hales och Anne-Marie Leander Touati. Den presenterades vid en välbesökt afton i institutets bibliotekssal av Pompejis överintendent, professor Massimo Osanna. Från publikationsnämnden deltog redaktör Petra Pakkanen för försäljning av boken till ett specialpris. I juni ordnades ett större seminarium med internationellt deltagande rörande kejsarfora och Via dei Fori Imperiali, både ur ett arkeologiskt och ett stadsutvecklingsmässigt perspektiv. Arrangemanget gjordes i samarbete med Johannes Luchmun från arkitektursektionen vid Chalmers tekniska högskola och från institutet medverkade Henrik Boman.

Institutet har under sommaren och hösten påbörjat förberedelserna av den konferens till minne Torgil Magnuson som planeras äga rum under hösten 2018. Den av Torgil Magnuson 1959 startade konsthistoriska kursen har präglat generationer av konsthistoriker och spelat en betydelsefull roll för svensk konstvetenskaplig forskning och undervisning. Konferensens syfte är att belysa olika aspekter av kursen i dåtid, nutid och framtid.

The International Association for Classical Archaeology (AIAC), som undertecknad är ordförande för, stod liksom föregående år tillsammans med Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte värdar för en session på mässan *Borsa Mediterranea del Turismo Archeologico* i Paestum den 27 oktober. Sessionen modererades av undertecknad och handlade om hur arkeologin i Medelhavsområdet påverkats av den digitala eran. Medverkade gjorde kolleger från British School at Rome, École française de Rome och Finlands Rominstitut. Som ordförande för AIAC (och därmed som representant för såväl det svenska som för övriga utländska institut i Rom) deltog undertecknad i det möte som Fédération internationale des associations d'études classiques (FIEC) ordnade vid Leidens universitet i Nederländerna i augusti för att under UNESCO:s egid fördjupa samarbetet mellan organisationer som arbetar för att stärka klassiska studier.

Till minne av den judiske epigrafikern Mario Segre, hans fru Noemi Cingoli och deras son Marco har den schweiziske antikforskaren Nathan Badoud tagit initiativ till att låta placera s.k. Stolpersteine med familjens namn i gatan utanför institutet. Familjen Segre fick av dåvarande föreståndaren Erik Sjöqvist en fristad på institutet 1943-44, men igenkändes under en promenad på våren 1944, arresterades och deporterades till Auschwitz där de avrättades. I en ceremoni den 11 januari satte den tyske konstnären Gunter Demnig tre Stolpersteine i gatan nedanför trappan med tal av Badoud, företrädare för judiska församlingen, Tysklands ambassadör och institutets direktör. *Stolpersteine* är ett konstprojekt av Demnig som uppmärksammar offer för nazismen i hela Europa genom att utanför en persons sista kända bostad byta ut en gatsten mot en lika stor plakett i metall med namn födelsedatum samt datum och plats för avrättningen. På ett mycket diskret men oerhört effektivt sätt uppmärksammar dessa Stolpersteine nazismens offer och flera finns redan placerade i Rom och på andra platser i Italien.

På försommaren medverkade Kristian Göransson i inspelningen av en dokumentär om vikingarna och normanderna för Sveriges Television. Inspelningen gjordes under två dagar i Palermo och den färdiga produktionen *Vikingarnas riken* sändes i SVT 1 den 9 augusti. Institutet var behjälpligt med att skaffa fram tillstånd för inspelningen i kyrkor och palats i Palermo.

Kristian Göransson

Vetenskapliga projekt

Tre Eri/Fornicchio/Luni (2017)

Min verksamhet på Institutet ägnades åt att under ett par veckor på försommaren gå igenom och dokumentera material från ett provschakt från 1962, kallat Saggio 1, vilket inte studerats tidigare. Det är beläget öster om själva Luniplatån. Studien har gett intressanta data bland annat rörande bebyggelsemönster inom Lunikomplexet under bronsålderns senare del, det vill säga cirka 1300 – 925 f. Kr. Identifikationen av lokala folkgrupper under Bronzo finale är ett annat tema som här getts aktualitet genom nya fynd. Värt att notera är också att inget material påträffades som med säkerhet kunde knytas till den mellersta bronsåldern. Vilket för övrigt gäller hela Tre Eri/Fornicchio-området. Undersökningen gav även kompletterande data om den geologiska situationen vilket är av intresse som en parameter i diskussionen kring landskapsförändring och bosättningsmönster.

Johnny R. Bengtsson

Pian della Conserva (2017)

På inbjudan av prof. Alessandro Naso påbörjades under 2017 en studie av de etruskiska gravarna på Pian della Conserva i närheten av Tolfa. Som ett första steg digitaliserades ritningar och annan dokumentation från ett 80-tal gravar under några sommarveckor.

Fredrik Tobin

Spinning and Weaving Tools: Textile Technology at Etruscan Acquarossa and San Giovenale (2016)

Projektets syfte är att studera textilverktyg från Svenska Rominstitutets utgrävningar i Acquarossa och San Giovenale under 1950-1970-talen, samt att jämföra slutresultaten med de resultat jag fått fram i mina studier av textilverktyg från ett antal fyndplatser i Syditalien och på Sicilien. Projektet kommer att bidra till ökad kunskap om materiell kultur i Medelhavsområdet med fokus på den arkaiska perioden.

Textilier utgör ett grundläggande inslag i materiell kultur. De flesta textilier har dock inte bevarats i arkeologiska kontexter annat än i de fall där gynnsamma mikroklimatförhållanden förelegat. De textilverktyg som använts i den textila tillverkningsprocessen (vävtyngder, sländrissor och trådrullar) är därför en viktig informationskälla, när själva textilierna saknas. Experimentell arkeologi som utförts på repliker av antika textilverktyg visar att det är möjligt att med viss säkerhet beräkna vad för sorts textilier som kan ha tillverkats vid en viss fyndplats. Under tre vistelser på Svenska institutet åren 2016 och 2017 har jag dokumenterat parametrar för textilverktygen från Acquarossa och San Giovenale på institutet, i museet Museo Nazionale Etrusco Rocca Alborno, Viterbo, och i magasinerna i Blera och Viterbo. Samtidigt har jag gjort en preliminär genomgång av utgrävningens dokumentation i form av planer, fyndkataloger och dagböcker. Fondazione Famiglia Rausing har lämnat ekonomiskt stöd till projektet.

Hedvig Landenius Enegren

Francavilla di Sicilia (2016)

Utgrävningsprojektet i Francavilla di Sicilia är ett samarbete mellan institutet, den antikvariska myndigheten vid Regione Siciliana genom Parco Archeologico di Naxos och Francavillas kommun. Projektet leds av Kristian Göransson och medverkande arkeologer är Henrik Boman och Monica Nilsson. Francavilla di Sicilia ligger på Etnas nordsluttning i den bördiga Alcantaradalen, ca 20 km från den första grekiska kolonin Naxos på Siciliens östkust. Francavilla började grävas ut 1979 då

uppmärksammade fynd från en votivdepå tillhörande en arkaisk helgedom till Demeter och Persefone gjordes i form av terrakottareliefer (*pinakes*) av lokrisk typ. Under 1980-talet och fram till 2000-talets början företogs sporadiska utgrävningar i staden i samband med hus- eller vägbyggen. 2003 exproprierades privat mark och under åren 2003-2004 kunde mer omfattande utgrävningar utföras av Siciliens centrala antikvariska myndighet, Assessorato Regionale dei Beni Culturali. Hösten 2015 erhöll institutet utgrävningstillstånd på fyra år fr.o.m. 2016 för ett fält vid Palazzo Cagnone, ett 1700-talspalats i kommunal ägo, alldeles norr om tomten där den omfattande utgrävningen 2003-2004 ägde rum. De övergripande målen med det svenska projektet är att det skall sprida ljus över frågan om vilket förhållande staden kan ha haft till Naxos, när staden grundades och – i förlängningen – om Francavilla går att identifiera med Kallipolis, en ännu inte lokaliserad stad som omnämns av Strabon som subkoloni till Naxos. Ett mer konkret mål med projektet är att undersöka den antika stadens stadsplan.

Efter två säsonger 2016 bestående av en geofysisk undersökning i början av året och en mindre utgrävning på senhösten genomfördes i oktober 2017 en mer omfattande utgrävningsskampanj. Arbetet pågick i nästan fyra veckor med projektets tre arkeologer, tre arbetare från trakten och två studenter på masternivå från Lunds respektive Stockholms universitet. För mätning svarade Stephen Kay från The British School at Rome och av direktören för Finlands Atheninstitut, Jari Pakkanen, utfördes fotografering med drönare samt gjordes en 3D-modell. Utgrävningen utvidgade den yta som öppnats året innan och resulterade i fynd av grundmurar till byggnader vilka av associerat fyndmaterial kunde dateras till 400-talet f.Kr. Fyndmaterialet bestod till största del av grekisk keramik, varav mycket från Athen och en del från Korinth, vilket stämde bra med vad som tidigare hittats i utgrävningar i både Francavilla och Naxos. Fynden skall under 2018 studeras inför det fältarbete som institutet avser utföra senare under året. Utgrävningen var helt externfinansierad tack vare anslag från Gihls fond vid Kungliga Vitterhetsakademien och Familjen Rausings Stiftelse.

Kristian Göransson

Dödens landskap – ett levande kulturarv? (2012)

Projektet slutfördes med kompletterande studier i fält och forskning på svenska institutet i Rom under nov/dec 2017. Barbro Santillo Frizell avslutade därmed sitt arbete med texten till en monografi över det etruskiska kulturarvet som inlämnades till Carlsson Förlag för produktion under år 2018. Preliminär titel *Etrusker – myter om ursprung, frihet och undergång*. Utgivning av boken planeras till slutet av augusti, början av september 2018. Eva Carlestål har publicerat artikeln ”Jag är etrusk – lokal identitet i tre närliggande städer i dagens Etrurien” i *Romhorisont* 66/2017.

Barbro Santillo Frizell

Topos and Topography – staden Rom och guidebokens födelse (2012)

Projektet har under 2017 arbetat med sin slutpublikation, under redaktörskap av Anna Blennow och Stefano Fogelberg Rota. Den kommer preliminärt att publiceras under 2018.

Anna Blennow

Det republikanska Forum Romanum (2016)

Projektet syftar till att med hjälp av ny dokumentationsteknik ge en bättre bild av den urbana utvecklingen i Forum-området under republikansk tid och belysa hur olika offentliga byggnader interagerade med varandra och den omgivande miljön. Under 2017 företogs huvudsakligen arkiv- och litteraturstudier. Inget nytt dokumentationsarbete eller annat fältarbete utfördes. Projektet har presenterats i seminarier, offentliga föreläsningar samt en artikel i tidskriften *Forma Urbis*.

Henrik Gerding

In the Shadow of the Great (2015)

År 1996 utkom *L'Ombra dei Grandi. Monumenti e "politica monumentale" a Roma 1870-1895* som resultatet av ett flerårigt samarbetsprojekt mellan en konsthistoriker (LB) och en historiker (Lennart Sjöstedt) vid Svenska Institutet i Rom. Verket, en sampublikation av SIR och Comune di Roma, kompletteras och översätts nu till engelska. Större delen av textmassan är översatt och under det gångna året har färdigställts ett avslutande kapitel som behandlar risorgimentomonumentens roll i de förhandlingar som föregick slutandet av de s.k. Lateranfödragen (1929). Återstår en sista textgenomgång och införskaffande av nya fotografier (inkl. bildrättigheter). Förhandlingar med ett antal olika förlag har påbörjats.

Lars Berggren

Giordano Bruno in Campo de' Fiori. Storia dei progetti di un monumento 1876-1889

Medel för översättning av en bearbetad och uppdaterad version av min avhandling om monumentet till renässansfilosofen Giordano Bruno, som den 17 februari år 1600 brändes som kättare på Campo dei Fiori, har beviljats av FFR. En italiensk version har länge efterfrågats av det internationella historiska och konsthistoriska samfundet. Under året har arbetet med att komplettera och se över den svenska texten påbörjats, liksom anskaffandet av nytt bildmaterial.

Lars Berggren

Svensk konstnärsmobilitet (2015)

Projektets syfte är att kartlägga vart bildkonstnärer och arkitekter reste och var de fick sin utbildning under tiden före första världskriget. Siktet är främst inställt på att urskilja långsiktiga trender och mönster och inte enskilda konstnärsoden. Liknande projekt har startats i en rad länder (exempelvis i Italien) och omfattande databaser har byggts upp eller är under uppbyggnad i exempelvis Tyskland och Danmark. Tanken är att koppla samman dessa med en specifikt svensk databas (inkluderande även Finland). Här intar emellertid Rom och de romerska arkiven en central position. Kontakter med ett antal svenska och finländska forskare har tagits och inledande seminarier planeras till det kommande året, liksom ansökningar om medel från svenska och finländska forskningsfonder. Som ett led i det förberedande projektarbetet har LB medverkat i planering och genomförande av den internationella konferensen *Mobilities: Artists, Art Works and a Concept in Change*, arrangerad av Konstvetenskap vid Åbo Akademi & och Konsthistoriska föreningen, Åbo 20 oktober 2017.

Lars Berggren

Illuminous rooms – A window above. Light in apartments in Imperial Ostia, Pompeii and Ephesos (2011).

Projektet *Illuminous rooms* fortsatte under 2017 med undersökningarna om ljusförhållanden i romerska bostadshus. Ostiastudien står som huvudundersökning: en serie hus och lägenheter i samma område i Ostia, med olika ekonomisk status, men med samma kronologi gjordes: *Domus delle Muse* (III,IX,22); *Casa delle Ierodule* (III,IX,6) och *Casa delle Pareti Gialle* (III,IX,12).

Studien expanderas till att inkludera andra områden, städerna runt Neapelbukten och, som en särstudie, de så kallade hängande husen i Ephesos, Turkiet.

Syftet är att undersöka ljus- och värmeförhållandena i bostäderna och de sociala effekter som man kan läsa ur miljöerna. Detta ger möjlighet till att nyansera tolkningen av det sociala rummet, aktivitets- och funktionsytor i privatbostäder och näraliggande bebyggelse.

Henrik Boman

Makrakomi Landscapes Project (MALP) (2011)

Projektet MALP (Makrakomi, Phthiotis, Grekland), som påbörjades 2011, avslutades hösten 2016. Arkitektursurveyen avslutades 2015 och under en två veckors kampanj 2016 undersöktes hur landskapet förändrats under främst modern tid. Projektet leds av Arto Penttinen (SIA) & Anton Bonnier (UU) i ett samarbete mellan Svenska Institutet i Athen och grekiska Eforian i Lamia. Henrik Boman (SIR) är ansvarig för inmätningen (GPS/GNSS) och analys av arkitekturlämningarna. Staden dateras till senklassisk till tidighellenistisk period. Publikation är planerad att färdigställas under 2018/19.

Henrik Boman

Akvarellprojektet (2010)

Projektet om institutets samling (inköpt av Sjöqvist 1945) som avbildar freskmålningar i etruskiska gravar i Tarquinia, Vulci, Veji och Orvieto utförda av Alessandro Morani och hans medarbetare 1897-1910 avslutades med utställningen *L'Etruria di Alessandro Morani. Riproduzioni di pitture etrusche dalle collezioni dell'Istituto Svedese di Studi Classici a Roma* på Istituto Centrale per la Grafica (5/12-2017-4/1/2018). I invigningen deltog ca. 200 personer och utställningen var väl besökt även fortsättningsvis. Utställningskatalogen kom ut i början av december. Alla akvareller samt ett urval av kalkeringarna är publicerade i <http://isv.digitalcollection.org/>. Se även ss. 56-57

Astrid Capoferro & Stefania Renzetti

Pompeian Plasters (2002)

Under åren 2002-2005 och 2008-2011 finansierade Vetenskapsrådet mitt projekt *Pompeian Plasters*, vid Svenska Institutet i Rom. Projektet publicerades, med all dokumentation, i institutets serie *Projects and Seminars* 2005 och 2012. Jag har sedan dess arbetat med att studera vidare, bearbeta, skriva om och utvidga relevanta avsnitt och ta bort alla sidor med deskriptiv dokumentation av de enskilda små putsproverna som jag i stället diskuterar i löpande komparativ text. I publikationen är texten koncentrerad på forskningsinriktade frågeställningar, case studies och diskussion om metod och resultat.

Boken publiceras 2018 som nr 37 i serien "Studi e Ricerche del Parco Archeologico di Pompei", med titeln *Wall Decoration in Pompeii. Plasters and Stuccowork*. Just nu håller jag på med att gå igenom första korrekturet med bilderna inlagda. När det är klart kommer jag att åka till Pompeji för att gå igenom text och bilder tillsammans med Luana Toniolo vid Soprintendenza archeologica di Pompei (SAP), och därefter till Rom och möte med berörda parter på L'Erma di Bretschneider.

Jag är mycket tacksam för att ha fått finansiering för projektet av Vetenskapsrådet, att ha fått alla tillstånd från SAP, att få publicera i en serie av denna dignitet, men mest av allt är jag tacksam för förmånen att under alla år ha fått bedriva studierna vid Svenska Institutet i Rom.

Agneta Freccero

Pompeji, Insula V 1 (2000)

Pompejiprojektet är för närvarande aktivt med att utforma texter till forskningsplattformen www.pompejiprojektet.se. Det gäller dels att slutföra och korrigera de texter som redan ligger på plattformen, dels att sammanfatta våra resultat för annan form av publicering och annan spridning i forskarsamhället. Arbetet sköts mest från Lunds universitet av undertecknad, Renée Forsell och Thomas Staub. Under en vecka i november gästade projektet Finska institutet i Rom för att också involvera Arja Karivieri. Där hölls också ett seminarium, välbesökt från de svenska och norska

instituten, om 3D-teknik i analys av pompejansk bostadsarkitektur utifrån våra erfarenheter från Insula V 1. Samma tema, utökat med ett teoretiskt perspektiv, var ämne för en gästföreläsning av undertecknad vid Institutionen för Klassisk arkeologi i München. En publikation har utkommit under året: Thomas Staub & Saviero de Rosa, Pompei "Rinvenimenti monetali degli scavi della Regio V, I", i *Annali del Istituto Italiano di Numismatica* 62, 2016, pp. 47-105. Thomas Staub har också deltagit med ett inlägg om ett av våra fynd under ett internationellt symposium om kristallin gips. Antologin *Returns to Pompeii*, där undertecknad och Dr. Shelley Hales, Bristol, fungerat som redaktörer och medförfattare utkom under de sista dagarna av 2016. Pompejis stadsantikvarie professor Massimo Osanna och undertecknad höll en välbesökt bokpresentation på SIR i mars 2017. Boken har också under året presenterats för Rominstitutets vänner, Skåneavdelningen.

Projektdokumentationen har också använts av masterstudenter vid LU och vid ISTI, Pisa. Den används också i tre pågående doktorandarbeten, Fanny Kärfves, Richard Olssons och Danilo Campanaros avhandlingar. Alla tre vid Lunds universitet.

Anne-Marie Leander Touati

Acquarossa (1966)

Zon H

Jag arbetar sedan ett par år på deltid med publiceringen av Zon H. Målet är att fullfölja Leni Wendts bearbetning av det arkeologiska materialet från zonen samt med hjälp av biblioteksresurserna vid Rominstitutet bedriva den forskning på materialet som ytterligare behövs.

Under 2017 ägnade jag mig främst åt att förse paleontologen Antonio Tagliacozzo, Rom (indirekt även hans medarbetare Ivana Fiore) med det för hans arbete nödvändiga arkeologiska underlaget för den slutliga analysen av djurbensmaterialet från Zon H. Mitt arbete (utfört i Stockholm) innebar att göra överväganden i detalj kring fyndplatser och byggnadsenheter i zonen – i praktiken ett förarbete till min egen zonpublikation. Tagliacozzo beräknas leverera benanalysen inom loppet av innevarande år (jämför planeringen för 2018 som jag ingav förra året).

Under sensommaren författade jag tillsammans med Örjan Wikander en text om Acquarossagrävningen att tryckas i den italienska tidskriften *Forma Urbis*.

Eva Rystedt

Zon F

Under år 2017 har jag arbetat ungefär halvtid med att färdigställa mitt manuskript rörande den äldre perioden i västra Zon F. Jag har också inlett sammanställandet av bildmaterialet, som beräknas bli färdigt under sommaren 2018. Allt arbete har under fjoråret utförts i Sverige.

Örjan Wikander

Zon G

Brita Alroth har under året (drygt sju veckor under sommaren och hösten) i Rom arbetat vidare med att färdigställa publikationen av materialet från Zon G och genomfört ytterligare kontroll av ritningar och beskrivningar av keramik och småfynd av bl.a. metall. Alroth har även ägnat sig åt litteraturstudier i biblioteket av jämförelsematerial till katalogen, något som fortsatt i Upsala. En dag tillbringades i magasinet i Viterbo tillsammans med Hedvig Landenius Enegren, som skall studera de vävtyngder, sländtrissor och trådrullar, som samlades ihop. I november fotograferade Hedvig Landenius Enegren de föremål från Zon G, som är utställda i museet i Viterbo.

Brita Alroth

Kurser

Arkeologisk kurs vid Svenska Institutet i Rom

AN2076. Göteborgs universitet 15 hp, Helfart (100%), 27 mars-2 juni 2017.

Kursansvariga: Kristian Göransson och Henrik Boman.

Lärare: Henrik Boman, Kristian Göransson, Hampus Olsson och Olof Brandt.

Deltagare: Sara Eriksson, Madelene Holm, Daniel Leviathan, Amanda Olofsson, Christian Stelius.

På grund av ett sent avhopp hade kursen 2017 fem deltagare.

Programmet framgår av bilaga ss. 36-38.

Kursens övergripande syfte är att synliggöra den antika kulturen i Rom med omnejd, den grekiska koloniseringen och den grekiska kulturen på Sicilien och i södra Italien samt i den romerska kultursfären i Neapelbukten.

Staden Rom står i fokus under kursen, där den antika staden undersöktes ur olika perspektiv; topografiska, tematiska såväl som kronologiska: 'Forum Romanum. Från vattensjuksänka till Caput Mundi', 'Palatinen: Från hydda till palats'; 'Det tidiga Rom och den romerska republiken', 'Etrusker och latial förhistoria', 'Kejsarliga Rom. Kejsarföra och Trajanuskolonnen', 'Infrastruktur och vattenförsörjning', 'Bostäder och komfort i Rom och Ostia', 'Senantiken "250 – 600 e.Kr.'.

Exkursioner gjordes till Sicilien och södra Italien (11 dagar), Neapelbukten (fem dagar) och Etrurien (tre dagar). Dagsexkursioner gjordes till de viktigaste arkeologiska lämningarna runt Rom (Tivoli, Palestrina och Ostia).

På Sicilien, kursens längre exkursion, låg tyngdpunkten på den grekiska kulturen från arkaisk och klassisk tid med utblickar mot romersk kejsartid. Antikens stadsplanering och monumentalarkitektur studerades liksom de olika historiska och förhistoriska kulturernas förhållande till varandra.

Av de latiala kulturernas arkeologi studerades den etruskisk kultur speciellt då dess plats i svensk forskningstradition är prominent.

Återanvändandet av antiken under senare perioder, som idé, symbolik såväl som dess fysiska lämningar, behandlades under exkursionerna som ett viktigt perspektiv för att förstå hur vi ackumulerat kunskap om antiken.

Undervisningen ägde rum i fält, med praktiska övningar och diskussioner på arkeologiska platser och museer. Introduktionsföreläsningar till kursens olika moment och sammanfattande seminarier hölls på institutet. Examinationen skedde i form av muntliga redovisningar på Sicilien och under exkursionen till Neapelbukten. Slutexaminationen var en längre skriftlig uppgift där studenterna fick välja fritt mellan ett antal temata som berörde vad som studerats i Rom med omnejd under kursen. Temata var medvetet mycket generellt hållna för att stimulera egna initiativ och egna avgränsningar. Temata för den skriftliga uppgiften var: boende, offentlig miljö, ekonomi, vatten, underhållning, vägar och transport. Studenternas val av ämnen blev mycket bra och varierat och kvalitén på uppgifterna var mycket hög.

Som tidigare år var studenterna ytterst motiverade under hela kursen - de muntliga redovisningarna på plats höll mycket hög kvalité, likaså de skriftliga slutuppgifterna. Diskussion och reflektioner från studenterna var genomgående under undervisningen - det slutgiltiga resultatet på kursen mycket gott. Kursen var mycket uppskattad.

Henrik Boman

Konstvetenskaplig fördjupningskurs vid Svenska Institutet i Rom

Stockholms universitet 15 hp, Helfart (100%), 4 september-3 november 2017.

Kursledare: Prof. Lars Berggren. Biträdande lärare: Mikael Andersson, Henrik Boman, Olof Brandt, Paul Gwynne, Kristian Göransson, Maria Mellgren.

Deltagare: Ylva Bengtén (Sthlm), Åsa Brevinge (Gbg), Alessandra Colosimo (Sthlm), Anna Lindmark (Upps.), Olga Krzeszowiec Malmsten (Sthlm), Gabrielle Westberg Åkerhielm (Upps.).

Kursen ger fördjupad kunskap om bildkonst, arkitektur och stadsplanering i Rom och Mellanitalien från antiken och fram till 1900-talets andra hälft. En rad nyckelmonument studeras utifrån ett kontextuellt perspektiv där politiska, religionshistoriska, materiella och ekonomiska förutsättningar diskuteras, liksom beställarnas och utövarnas respektive roller och dessas förändring över seklen. Receptionshistoria och den konstvetenskapliga disciplinens framväxt och utveckling speglas likaså. Ett viktigt syfte med kursen är att träna studenterna i att tillämpa adekvat konstvetenskaplig terminologi samt att aktivt ta ställning till det källmaterial de kommer i kontakt med under kursens gång.

Den romerska delen av kursen inleddes med ett diagnostiskt prov med sikte på att fastställa kursdeltagarnas kunskapsnivå vad gällde framför allt romersk konsthistoria och konstvetenskaplig terminologi. Undervisningen skedde i form av lektioner inför monumenten i Rom, föreläsningar och seminarier på institutet samt självstudier. Förutom tre mindre demonstrationsuppgifter *in situ* presenterade kursdeltagarna enskilda uppgifter i såväl muntlig som skriftlig form. En längre exkursion företogs till Florens och ett antal kortare till orter närmare Rom: Palestrina, Tivoli, Ostia, Subiaco, Bomarzo, Bagnaia, Caprarola, m.fl. I kursen ingick deltagande i institutets tvärvetenskapliga seminarier och internationella konferenser. Programmet framgår av bilaga ss. 39-42.

Lars Berggren

Institutet har stått som värd för följande kurser:

Romersk text och topografi

Fältkurs för latinlärarstudenter

Kursperiod i Rom: 20 februari – 7 mars (7,5 hp)

Kursledare: Anna Blennow. Deltagare: Mimmi Rombach, Nils Milton och Ludwig Hjort.

Anna Blennow ledde under två veckor i februari-mars kursen Romersk text och topografi (7,5 hp). Kursen ges som fältkurs för dem som läser till latinlärare vid Göteborgs universitet. De tre studenterna fick tillgång till arbetsplatser i institutets bibliotek, och arbetade med två uppgifter: att ställa samman program för en tänkt studieresa till Rom för gymnasieelever, och att presentera ett monument eller en plats i Rom utifrån de antika latinska texter som kan knytas till platsen eller monumentet.

Anna Blennow

Det medeltida Rom – Den eviga stad där förtid och framtid möttes

Organiserad av Historiska Institutionen, Stockholms universitet

Kursperiod i Rom: 20-24 mars. (7,5 hp)

Kursledare Ebba Edberg Di Paola, Kurt Villads Jensen, Anthony Lappin. Tolv deltagare.

Kursinnehållet framgår av bilaga ss. 43-45.

Kursen består av en veckas intensivkurs i Rom på våren och förbereds med seminarier på SU. Kursen arrangeras i samarbete med Svenska institutet i Rom. Den vänder sig till master- och forskarstuderande med intresse för ett tvärvetenskapligt angreppssätt på Roms historia under medeltiden. En förutsättning för att delta är att studenten är inskriven på medeltidsmasterprogrammet.

Kursen utbyts regelbundet varje år. Den innehåller tre huvudtyngdpunkter, som alla behandlas på varje kurs, men med olika vikt beroende på deltagande studenter och lärare. Dessa temata behandlas på 1) gemensamma seminarier och i föreläsningar av deltagande lärare, 2) vid exkursioner i Rom till monument som kyrkor, borgar, palats, 3) vid besök på museer, bibliotek och arkiv.

Kurt Villads Jensen

Text – Memory – Monument. The use of the past in Italian Renaissance culture

Summer school Rome, 10-22 July

Organiserad av Stockholms universitet och Aarhus universitet i samarbete med de nordiska instituten i Rom.

11-23 juli 2016

Kursansvarig professor Marianne Pade, Danska institutet i Rom

Lärare: Marianne Pade, Leonardo Cecchini, Outi Merisalo, Sine Grove Saxkjær, Peter Gillgren, Unn Irene Aasdalen, Trine Hass, Paul Gwynne. 23 deltagare. Programmet framgår av bilaga ss. 45-46.

The Italian Renaissance (c. 1350-1550) is a key period in European cultural history. It has been called the origin of our modern world view, but it is also central to our conception of classical Antiquity. Italian Renaissance writers and artists were instrumental in modelling our view of the individual, of nature and the surrounding world, they formed a more secularized worldview and by reviving a number of the literary and artistic idioms of classical Antiquity they effectively decided the development of European art and literature for centuries afterwards. The core intellectual movement of the Italian Renaissance is normally termed Humanism; the course showed how during the fifteenth century Humanism came to influence almost every aspect of cultural life, from language and literature to art and architecture, science and religion, and philosophy and political thought. The broad spectrum of new political, philosophical and scientific ideas, and artistic developments, which began in Italy and subsequently spread north of the Alps, became key elements in the formation of modern Europe.

The course provided the students with a basic understanding of the Italian Renaissance, its origins and its influence, both as period and as a cultural movement. Taking as its point of departure Renaissance Humanism lectures addressed such themes as reception of Antiquity, neo-Platonism, political thought, development of artistic theory, the genres of Renaissance literature, the relationship between Latin and the vernaculars, the development from manuscript to printed book, and more. The cultural development was placed in a historical context, and all themes were treated

through analyses of contemporary texts (mostly in modern translation) and monuments, as well as of modern literature dealing with the period. The course is cross-disciplinary, i.e. it aims to present the changes brought about by the Renaissance from a broad historical and comparative perspective, but in order to secure coherence all modules were planned with methodologies from cultural memory studies, reception theory and intertextuality.

Peter Gillgren

Föreläsningar, konferenser, seminarier, utställningar m.m

På institutet

11 januari

Ceremoni i samband med att tre Stolpersteine placerades i gatan utanför institutet till minne av epigrafikern Mario Segre, Noemi Cingoli och sonen Marco. Se bilaga s. 47.

13 mars

Incontro AIAC – föredrag av Hampus Olsson, ”Ager Bleranus 450-50BC – Cultural change in a South Etruscan town and hinterland”.

15 mars

Presentation av boken *Returns to Pompeii. Interior space and decoration documented and revived. 18th-20th century* (redaktörer: Shelley Hales och Anne-Marie Leander Touati). Medverkan: Massimo Osanna (Soprintendenza Pompei) och Anne-Marie Leander Touati (Lunds universitet). Se bilaga s. 47.

6-7 april

Konferens vid SIR och Det Danske Institut i Rom: *Nordeuropeiska författare och konstnärer i Rom 1780–1950*. Konferensdeltagarna visades runt, på institutet. Se program ss. 48-49.

5 juni

Konferens *ON: FORUM* med föredrag av Luigi Franciosi (‘*Topographical Reconnections for the Central Archeological Area of Rome*’ - *A proposal for the International Competition 2016*) och Henrik Boman (*Archaeological perspectives on Forum Romanum and the Imperial fora*). Se bilaga s. 50.

20 juni

Kulturkväll tillägnad italienska nobelpristagare *I premi nobel italiani* med författaren och skådespelaren Alessandro Panini Finotti. Se bilaga s. 51.

Vid andra institutioner

16-17 februari, Nationalmuseet Köpenhamn

Kristian Göransson deltog i konferensen *Documenting Ancient Rhodes: The Archaeological Excavations and Rhodian Antiquities in the 19th to early 20th century* med ett paper tillsammans med Giorgos Bourogiannis: “The Rhodian Collection at the University of Lund: A Tale of Old Excavations and New Research.”

3 mars, Sala San Nicola, Blera

Presentation av Barbro Santillo Frizells bok *Tra terra e cielo. Cupole e obelischi nella cultura mediterranea*, av. Medverkade gjorde: Elena Tolomei (Sindaco di Blera), Bianca Codacci Pisanelli (Direttore del Museo Nazionale Etrusco "Rocca Alborno") och Luciano Santella (arkeolog). I samarbete med redaktionskommittén för "La Toretta" och Bleras kommun. Se bilaga s. 52.

4 april, Sala San Nicola, Blera

Invigning av utställningen *UN RE ARCHEOLOGO. Gustavo VI Adolfo di Svezia e lo scavo di San Giovenale di Blera 1956-1963*. Utförd av eleverna i IV D sap vid Liceo Statale "Maria Montessori", inom projektet *Alternanza Scuola Lavoro*. Se bilaga s. 53.

20-21 april, Världskulturmuseet, Göteborg

Kristian Göransson deltog i konferensen *Vägen till Europa* arrangerad av Göteborgs universitet med ett paper: "Medelhavet under antiken."

25 april, Stockholms universitet

Seminarium av Kristian Göransson om utgrävningen i Francavilla di Sicilia.

30 september, Bok- och biblioteksmässan, Göteborg

Presentation av institutet av Kristian Göransson på Forskartorget (arr. tillsammans med instituten i Athen och Istanbul).

14 oktober, Giardini-Naxos

Deltagande av Kristian Göransson i paneldebatt "Patrimonio fuori controllo. Piani paesaggistici, parchi archeologici". Se bilaga s. 54.

20 oktober, Åbo

Konferens *Mobilities: Artists, Art Works and a Concept in Change (TAHITI 7)*, arrangerad av Konstvetenskap vid Åbo Akademi & och Konsthistoriska föreningen. Planläggning och sessionsledning av Lars Berggren.

24 oktober, Arkeologiska museet, Giardini-Naxos

Föredrag av Kristian Göransson om utgrävningen i Francavilla. Se bilaga s. 55.

27 oktober, Paestum

Kristian Göransson var moderator för session om arkeologi och det digitala arrangerad av Unione Internazionale och AIAC inom XX Borsa Internazionale del Turismo Archeologico.

23 november, Medelhavsmuseet, Stockholm

Föredrag av Kristian Göransson "Cypern och det persiska riket".

5 december, Museo dell'Istituto Centrale per la Grafica

Invigning av utställningen *L'Etruria di Alessandro Morani* (öppen till den 4 februari 2018). Se bilaga ss. 56-57.

11 december, École Française de Rome

Konferens *FAC-SIMILE 1: les collections de dessins modernes reproduisant le peinture étrusque. Organisation des fonds, contextes de production et d'utilisation.* Organiserat i samarbete av École Française de Rome, Ministero dei Beni e delle Attività Culturali e del Turismo, Deutsches Archäologisches Institut och SIR. Medverkade från SIR gjorde Astrid Capoferro. Se bilaga ss. 57-58.

Institutet har stått som värd för:

8 mars

Team Sweden-möte, arrangerad av Sveriges Ambassad i Rom

14-15 september

Konferens: *The 10th Nordic Summit on Humanities: The Humanities of the future*, arrangerad av Humanistiska fakulteten vid Stockholms universitet.

Institutets seminarier

8 februari

Prof. Lars Berggren, Svenska Institutet i Rom

Giordano Brunos staty på Campo dei Fiori – 1800-talets mest omstridda monument.

14 februari

FM Greger Sundin, Lerici-stipendiat

A matter of amusement: The material culture of games and pastimes in European princely collections 1550–1750.

2 mars

FD Emma Hagström Molin, Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet
Historiens skatter. Beda Dudíks forskning i Sverige, Italien och Österrike 1851–1870.

30 mars

FM Mikael Andersson, Konstvetenskap, Åbo Akademi

Christian Andersen och urbanistikens epok. Utopi och stadsomvandling i Rom mellan tradition och modernitet.

19 april

FM Hampus Olsson, Antikens kultur och samhällsliv, Lunds universitet

The ager Bleranus 450 - 50 BC - A study of cultural change in a South Etruscan town and hinterland.

27 april

FD Kristian Göransson, direktör, Svenska Institutet i Rom

Institutets arkeologiska verksamhet sedan grundandet fram till idag.

18 maj

Johnny Bengtsson, arkeologi, Svenska Institutet i Rom
Om Institutets utgrävningar. Luni sul Mignone, från dåtid till nutid.

8 juni

FD Astrid Nilsson, Latin, Lunds universitet
Johannes Magnus som textkommentator: Marco Polo-manuskriptet (Ottob. Lat. 1875).

29 juni

FM Tuomo Nuorluoto, Latin, Uppsala universitet
Roman female cognomina. Studies in Roman onomastics.

21 september

FD Kristian Göransson, direktör, Svenska Institutet i Rom
Institutets arkeologiska verksamhet sedan grundandet fram till idag.

5 oktober

Lars Gerdmar, ikonmålare
Två ikoner till två påvar - om ikonens historia, teologi och estetik.

19 oktober

FM Helena Westerlind, arkitektur, KTH
The Liquid Stone Cookbook.

26 oktober

FD Maria H. Oen, Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet
Författarporträtt av kvinnor under senmedeltiden: Heliga Birgitta och Caterina av Siena.

2 november

FD Peter Carelli, Arkeologerna, Statens historiska museer
Du sköna nya urbana värld: Framväxten av en urban identitet i medeltidens Europa, ca.1000-1300.

9 november

Prof. em. Ingar Palmlund
Kronprinsessan Victoria, Doktor Munthe och några andra i Rom omkring 1900.

16 november

FD Georg Walser, bibelforskare, Göteborgs universitet
Septuaginta – den glömda eller den gömda bibeln.

22 november

Prof. David Dunér, Idé- och lärdomshistoria, Lunds universitet
Swedenborgs italienska resa.

30 november

FM Anna Gustavsson, arkeologi, Göteborgs universitet
Arkeologen Oscar Montelius & Italien. Kunskapsproduktion & skandinavisk forskning vid Medelhavet under slutet av 1800-talet.

Den vetenskapliga personalens publikationer och externa uppdrag

Kristian Göransson

Externa uppdrag

- Ordförande i Associazione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC).
- Representant för institutet i Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma.
- Ledamot i Publikationsnämnden vid de svenska instituten i Rom och Athen.
- Institutets representant i USI – Universitet och svenska institut i samarbete för internationalisering.
- Invald som korresponderande ledamot i Deutsches Archäologisches Institut (DAI) och installerad vid en ceremoni på Winckelmannhögtiden vid DAI:s avdelning i Rom den 14 december.
- Ledamot i The Society for Libyan Studies, The British Academy, London.
- Medlem av Svenska Institutet i Athen.
- Medlem av Forskarkollegiet vid Svenska Forskningsinstitutet i Istanbul.
- Medlem av the Scandinavian Society for Iranian Studies, Uppsala.
- Extern granskare av projektansökningar inom arkeologi vid regionen Flanderns forskningsråd, Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), Belgien.
- Närvarade vid invigningen av utställningen Missione Egitto på Museo Egizio, Turin, 10 mars.
- Representerade institutet vid firandet av Svenska Cypernexpeditionens 90-årsjubileum på Medelhavsmuseet i Stockholm, 14 juni.
- Representerade institutet vid Anders Arborelius installation som kardinal, Peterskyrkan, 28 juni.
- Representerade AIAC vid FIEC:s möte i Leiden 24-26 augusti.
- Representerade SIR i Atheninstitutets årsmöte och hade möte med direktörerna för SIA Jenny Wallensten och SFII Johan Mårtelius, 31 mars.
- Deltog i USI-nätverkets möte i Athen 5-7 november.
- Representerade SIR vid konferensen till 50-årsminnet av Martin P. Nilssons död vid Svenska Institutet i Athen, 28 november.

Lars Berggren

Publikationer

Artiklar

Lars Berggren: "I hopp om det eviga livet. Dopfunten som performativt objekt", *Hikuin* vol. 40, 2017, s. 39-50. ISSN 0105-8118, ISBN 978-87-90814-75-5

Lars Berggren: "Vattnet ovanför. Om den himmelska hydrauliken ikonografi", *Iconographisk Post. Nordisk tidskrift för bildtolkning – Nordic Review of Iconography* 2016 3-4, s. 42-65. eISSN 2323-5586. Available at: <<https://ojs.abo.fi/ojs/index.php/ico/article/view/1582>>

Monografier

Lars Berggren & Annette Landen: *Väggarna talar. Åbo Akademis byggnader under hundra år*, Åbo 2017 (404 s.). ISBN: 978-951-765-866-9

Recensioner

Lars Berggren: Bruce Thomas Boehrer: "Parrot Culture. Our 2500-Year-Long Fascination with the World's Most Talkative Bird". *ICO Iconographisk Post. Nordisk tidskrift för bildtolkning – Nordic*

Review of Iconography, 2016 3-4, s. 67-69. ISSN 2323-5586. Available at:
<<https://ojs.abo.fi/ojs/index.php/ico/article/view/1572>>

Läromedel

Lars Berggren: *Arkitekturterminologi*, 2014– (uppdateras fortlöpande),
<https://www.abo.fi/fakultet/media/34955/arkitekturtermer2014kk6.pdf> eller
<http://docplayer.se/6198034-Arkitekturtermer-konstvetenskap-obs-lars-berggren-2014.html>

Externa uppdrag

- Ledamot av Vetenskaps societeten, Lund.
- Ledamot av Societas Scientiarum Fennica – Finska Vetenskaps-Societeten, Helsingfors.
- Huvudredaktör för tidskriften *ICO – Iconographisk Post*.

Studiebesök och visningar

2 april

Författaren Carin Bartosch Edström med journalisterna Alice Petrén och Li Hellström (SR) och Mia Horn af Rantzien (chef för SNS).

10 april

Svenska riksdagsledamöter, 4 personer.

7 maj

Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet, 3 personer.

26 maj

Statssekreterare Alf Karlsson, Näringsdepartementet

9 juni

Personal från Svenska Akademien besökte biblioteket och institutet, ca 10 personer.

20 september

Lärare och elever från Finnvedens Gymnasium i Värnamo, ca 10 personer.

20 oktober

Medelhavsmuseets vänner med Lars Karlsson och Jesper Blid (ca 20 personer).

10 december

Institutionen för kulturvård från Göteborgs universitet, Ola Wetterberg (ca 35 personer).

6 december

Lars Berggren, Henrik Boman och Olof Brandt visade kyrkan Santa Maria degli Angeli e dei Martiri för kardinalen Anders Arborelius i samband med dennes installation.

Publikationer

Under året har följande volymer utgivits och distribuerats av Institutet:

Opuscula. Annual of the Swedish Institutes at Athens and Rome. Vol. 10 2017.

Skrifter utgivna av Svenska Institutet i Rom. Series in 4°. Vol. 63: O. Wikander, *Roof-tiles and tile-roofs at Poggio Civitate (Murlo): the emergence of central italic tile industry*, Stockholm 2017.

Utställningskatalog:

A. Capoferro, S. Renzetti (a cura di), *L'Etruria di Alessandro Morani: riproduzioni di pitture etrusche dalle collezioni dell'Istituto svedese di studi classici a Roma*, Firenze 2017, med artiklar av F. De Mattia, R. Bernini, B. Santillo Frizell, C. Weber-Lehmann, M. Moltesen, A. Capoferro, I. M.B. Wiman, M. Olin, A. Cecchini, G. Pace, A. Bérenger.

Recensioner av Institutets publikationer:

J. Bodel, rec. av C. Henriksén (ed.), *Sylloge inscriptionum Graecarum et Latinarum Upsaliensis = The Greek and Latin inscriptions in the collections of Uppsala University* (Skrifter utgivna av Svenska Institutet i Rom. 8°, 23), Stockholm 2013, i *Journal of Roman archaeology* 29, 2016, 762-765.

I. Kara, rec av O. Brandt (ed.), *San Lorenzo in Lucina. The transformations of a Roman quarter* (Skrifter utgivna av Svenska Institutet i Rom. 4°, 61), Stockholm 2012, i *Latomus* 76, 2017, 816-821.

Övriga recensioner:

J. Siapkas, rec. av H. Boman (red.), *Antik och classicism. En resa i tid och rum: essäer* (Skriftserie utgiven av vänföreningarna för de svenska instituten i Athen och Rom, 9), Stockholm 2016, i *Medusa* 2017:2, 38-40.

Om institutet:

Romhorisont. Tidskrift för Föreningen Svenska Rominstitutets vänner och Svenska Institutet i Rom: Nr. 66, 2017; Nr. 67, 2017.

Forma Urbis 2017, Nr. 12 med titel *L'archeologia svedese in Italia*. Innehåller artiklar av K. Göransson, L. Karlsson, Y. Backe Forsberg, R. Holmgren, J.R. Bengtsson, E. Rystedt, Ö. Wikander, O. Brandt, A. Klynne, A.M. Leander Touati, T. Staub, R. Forsell, D.M. Campanaro, F. Tobin, H. Gerding, N. Dell'Unto, H. Olsson.

Monografier och artiklar som införlivats i bibliotekets bokbestånd framställda av forskare knutna till institutet:

L. Berggren, A. Landen, *Väggarna talar. Åbo Akademis byggnader under hundra år*, Åbo 2017.

A. Blennow, *Sveriges medeltida latinska inskrifter 1050-1250: edition med språklig och paleografisk kommentar* (Statens historiska museum, Studies, 28), Stockholm 2016.

A. Blennow, "Vår svenske romare". Vilhelm Lundströms *En ung vetenskap (1900)*", i E. Cullhed & B. Lindberg (red.), *Klassisk filologi i Sverige: reflexioner, riktningar, översättningar, öden* (KVHAA Konferenser, 89), Stockholm 2015, 81-98.

O. Brandt, *Korset och kapitälet: de fornkristna kyrkorna och monumentaliteten*, Skellefteå 2017.

O. Brandt, "San Lorenzo outside the walls: the complicated relationship between structures and written sources", i I. Foletti, M. Gianandrea et al., *The fifth century in Rome: art, liturgy, patronage*, Roma 2017, 105-117.

K. Dahl, "Traduzione e ricezione delle scrittrici italiane del Novecento in Svezia. Alle soglie dell'immortalità letteraria", *Moderna språk* 110: 2, 2016, 25-45.

I. Edlund-Berry, "Etruscan round and cyma reversa mouldings: the religious context of architectural mouldings in central Italy", i A. Ancillotti, A. Calderini, R. Massarelli (eds.), *Forme e strutture della religione nell'Italia mediana antica. III Convegno internazionale dell'Istituto di ricerche e documentazione sugli antichi Umbri: 21-25 settembre 2011*, Roma 2016, 265-278.

I. Edlund-Berry, "Greek, Western Greek, Etruscan, and Roman architectural mouldings: a question of cultural and regional identity", i L. Cicala, B. Ferrara (a cura di), *Kithon Lydios. Studi di storia e archeologia con Giovanna Greco*, Napoli 2017, 759-767.

E. Hagström Molin, "Skattjakten. Beda Dudíks sökande efter Mährens historia i Stockholm och Rom 1851-1853", *Biblis* 77, 2017, 3-11.

L. Karlsson, "Hut architecture, 10th cent.-730 BCE", i A. Naso (ed.), *Etruscology*, Boston-Berlin 2017, 723-738.

T. Nuorluoto & U. Kantola, "Female tria nomina and social standing in late republican and early imperial periods", *Arctos* 50, 2017, 79-105.

J. Westin, I. Martins Holmberg (eds.), *Memories of a city*, Göteborg 2017.

A. Weststeijn, F. Whitling, *Termini: cornerstone of modern Rome* (Papers of the Royal Netherlands Institute in Rome, 65), Roma 2017.

Festskrift:

A.M.H. Nilsson, A. Damtoft Poulsen, J. Svensson (red.), *Humanitas: festskrift till Arne Jönsson*, Göteborg 2017, med artiklar av bl.a.: K.O. Lundahl, L. Brännstedt, A. Sjöblad, G.V.M. Haverling, E. Nilsson Nylander, A.M.H. Nilsson, M. Björk, G. Vidén.

Avhandlingar:

K. Båth, *Ironins skiftningar - jagets förvandlingar: om romantisk ironi och subjektets paradox i texter av P.D.A. Atterbom* (Acta Universitatis Upsaliensis. Skrifter utgivna av Litteraturvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet, 48), Diss. Uppsala 2017.

P. Klingborg, *Greek cisterns: water and risk in ancient Greece, 600-50 BC*, Diss. Uppsala 2017.

Populärvetenskapliga artiklar:

I. Edlund-Berry, "Latinet som kulturspråk i pionjärernas Texas", *Classica – Meddelanden från Svenska Klassikerförbundet* 2017:2, 16-21.

K. Göransson, "Libyens hotade kulturarv – välbevarade fornminnens skövlas", *Medusa* 2017:4, 20-24.

Biblioteket

År 2017 uppgick kostnaderna för bokinköp (inklusive prenumerationer och digitala resurser) till € 30 000.

Inga avkastningar från Gino Filippetto, Stig Forsberg och Bengt Thomassons fonder har använts under året. Örjan Wikanders bokdonation till biblioteket har ännu inte utnyttjats. I februari skänkte Prof. Luigi Perrelli en liten samling av böcker (svensk litteratur) som tillhörde hans morfar Dr. Hjalmar Karlström.

Bibliotekets bokbestånd ökade med 432 monografier (300 inköp; 63 byte; 69 gåva); antalet löpande tidskrifter uppgår till 197.

Biblioteket besöktes av ca. 300 personer förutom institutets egna forskare och kursdeltagare. Nyklassificerade böcker med signum N (Fine Arts) dammades av i januari av firman Premio och omplacerades i övrebibliotekssalen samt i skrivrummet. Under året har 225 volymer inbundits.

Arbetet med omklassificeringen fortsätter som planerat. Följande avdelningar har omklassificerats: B1-B2 (epigrafik), C2-C4 (språkvetenskap och litteraturhistoria), J (museikataloger), M (antikens historia) samt delar av referensavdelningen. Efter tre års arbete med omklassificering anser vi att ett standard klassifikationssystem är en fördel både för bibliotekarier och biblioteksanvändare. Systemet är mycket mer detaljerat och exaktare, men samtidigt flexibelt, än det gamla. Library of Congress Classification fungerar bra på bibliotekets hemsida <http://biblio.isvroma.it/> där materialet kan lätt struktureras (facetterad sökning), grupperas ämnesmässigt, efter accessionsdatum, o.s.v. Då omflyttningen pågår kontinuerligt kan det ibland vara ansträngande att lokalisera avdelningarna, men samtidigt växer de nya sektionerna med vetenskapligt klassificerad litteratur.

Leverantören BibLibre står fortfarande för underhåll och backups av bibliotekets ILS-system Koha samt webbsidan <http://biblio.isvroma.it>.

Institutets nya "Digital Collections" hemsida (<http://isv.digitalcollection.org>) lanserades i december i samband med invigningen av utställningen *L'Etruria di Alessandro Morani. Riproduzioni di pitture etrusche dalle collezioni dell'Istituto Svedese di Studi Classici a Roma* (se även s. 000). Databasen, som är länkad till bibliotekets Koha katalog samt till URBiS-katalogen, innehåller akvarellmålningarna och ett urval av kalkeringar från Morani-samlingen samt Ferdinand Bobergs etruskiska akvarellmålningar. Projektet presenterades den 11 december vid konferensen *FAC-SIMILE 1* på École Française de Rome (se även ss. 57.58).

I "URBiS Library Network" (<http://www.urbis-libnet.org>) deltar 22 bibliotek, varav sex är nya medlemmar som anslöt sig till projektet under året: Académie de France à Rome, Det norske institutt i Roma, Escuela Española de Historia y Arqueología, Fondazione Marco Besso, Istituto Svizzero, Institutum Romanum Finlandiae. URBiS katalogen innehåller över 2 650 000 bibliografiska poster och statistiken visar att användarna av katalogen ökar kontinuerligt. Styrgruppen består av bibliotekarierna på American Academy in Rome, École Française de Rome, British School at Rome, Det Danske Institut i Rom, Academia Belgica samt Svenska Institutet i Rom. Flera möten ägde rum under året där utvecklingen av projektet diskuterades med firman Emme.Bi.Soft.

Stefan Lopes (Uppsala universitet) praktiserade i biblioteket under vårterminen med följande arbetsuppgifter: ta hand om externa biblioteksbesökare samt hjälpa institutets gäster och stipendiater med olika biblioteksfrågor, skanna och kopiera artiklar till document delivery, ställa tillbaka böcker i hyllorna, fästa etiketter på bokryggar, inventera bibliotekets avdelningar och arbeta med bibliotekets katalog.

Den 16 maj besöktes institutet och biblioteket av Lennart Tomenius, som tillsammans med sin faster Lilly Jeppsson var involverad 1979 i transporten till Rom av Anders Hernmarcks bokdonation till institutet.

Biblioteket har erhållit bokdonationer från följande enskilda och institutioner:

Institutioner

Academia Belgica, Accademia Nazionale di San Luca, Göteborgs universitet, Lunds universitet, Natur & Kultur, Svenska Akademien, Uppsala universitet.

Privatpersoner

Kerstin Barup, Lars Berggren, Anna Blennow, Olof Brandt, Paolo Brocato, Katarina Båth, Elisa Debenedetti, Ingrid Edlund-Berry, Micael Ekberg, Yvonne Backe Forsberg, Francesco Galluccio, Inga Gammel, Lars Gerdmar, Emma Hagström Molin, Patrik Klingborg, Natacha Lubtchansky, Jean Macintosh Turfa, Natalina Mannino, Fabrizio Nicoletti, Martin Olin, Massimo Osanna, Ingar Palmlund, Alberto Paolucci, Maria Concetta Parello, Christine Quarfood, Karin Ström Lehander, Adrian Thomasson, Mario Torelli, Jonathan Westin, Greger Widgren.

Administration

Byggnaden

Den nya omgången av underhållsarbete av de 142 fönstren och 75 luckorna som startade i början av 2016 har fortsatt. Under sommaren målades fönstren och fönsterluckorna i foresterians korridor om.

Den 17 september träffade Kristian Göransson, Stefania Renzetti och Enrico Tempera Lennart Karlsson (ny SVF Utrikes fastighetsförvaltare) som för första gången besökte institutet, David Hellberg, (teknisk förvaltare) och Helena Maljevac (förvaltningsekonom).

Enligt Karlssons reserapport planeras följande underhållsåtgärder av SFV:

- Köket i chefsbostaden görs om enligt befintlig ritning. Arbetet utförs sommaren 2018.
- En allmän översyn av beslag görs. Spanjoletter till fönster stänger ej, låskistor till de små lägenheterna är av fel typ, flera trycken och rosetter är lösa eller har fästs med fel typ av skruv och låskistor saknar fjädrar.
- En allmän översyn av dörrar och portar. Fanér flagar och träet är uttorkat.
- Fönster kompletteras med tätningslister där så är möjligt så att luft ska kunna tillföras via en springa mellan karm och båge.
- Samtliga radiatorer målas sommaren 2018. Fönsternischer målas samtidigt i biblioteket.
- Fasaden rensas från döda el- och telekablar och de kablar som används ska klamras.
- Flera av de stora pinje- och cypressträden ska beskäras. Arboristens offert är godkänd och arbetet utförs i januari-februari.
- Buller från det fläktaggregat som servar arkivet under mark minskas genom att akustikskivor monteras i fläktrummet.
- Porttelefonen byts till ny.
- Köksfläkten i Foresterians pentry byts till ny.
- Väggar i trapphus 251 (spiraltrappan i hallen) målas under sommaren 2018.
- Garderobsdörrar bakom entré till fem av rummen i foresterian juterar i höjd p.g.a. problem vid öppningen.
- Där fanérens tjocklek tillåter slipas och lackas köksluckorna i köket intill parlatoriet.
- Några fönster på nordvästra fasaden och ett fönster i biblioteket återstår att målas utvändigt.

Institutet uttryckte önskemål om byta dörrlås i samtliga rum i foresterian så att de kan öppnas utifrån utan nyckel. I dagsläget går dörrarna automatiskt i lås när de stängs. Svar inväntas i början av 2018.

Väggar och tak i en av vindslokalerna har målats och kommer att utrustas med luftkonditionering för värme och kyla i januari. Lokalen kommer att användas som arkivutrymme. Astrid Capoferro och Stefania Renzetti i samarbete med Yvonne Backe Forsberg koordinerar organiseringen av institutets historiska arkiv. Projektet tilldelades ett bidrag av Fondazione Famiglia Rausing i september. Arbetet skall börja i mars 2018. Se även s. 58-59.

Ledlampor har installerats i alla kontor och i trädgården.

Personal och medarbetare

Veronica Lucerna började arbeta igen i maj efter föräldraledigheten. Hennes vikarie Eleonora Stroeie slutade den 30 april.

Liv D'Amelio är tjänstledig i ett år från 11 september och ersätts av Federica Lucci (deltid, 24 timmar/vecka) som anställdes den 6 september.

Förbrukningsinventarier och underhåll

En ny skrivare (Canon iR ADV C3320) köptes in under våren. Den ställdes i det gamla bokmagasinet och är kopplad till datorerna i skrivrummet och ersätter de två gamla skrivare som tidigare hyrdes. Gästerna har möjlighet att koppla upp sina datorer till den nya skrivaren.

En ny projektor har köpts in till auditoriet då den förra var i dåligt skick och inte kunde repareras.

Nya madrasser och bäddmadrasser inköptes till foresterians sju rum.

Tre dammsugare inköptes till lägenheterna C1 och A1 samt till foresterian.

Diverse

Den 31 maj åkte hela personalen på utflykt till Sonnino (Latina) på inbjudan av vännen Giuseppe Lattanzi, som organiserade utställningen om Kungen i San Giovenale i december 2016. En lokalguide visade byn och lunch åts hos Lattanzi med produkter från hans odlingar.

Pontus Kristensson skänkte en tavla av Bengt Kristensson med motiv inspirerat av Rom. Tavlan överlämnades den 9 mars.

Christina Wetter skänkte ett porträtt av Gustaf VI Adolf (teckning) av Lasse Johanson.

Birgitta Lindros Wohls namn inristades på marmortavlan på institutets fasad efter donation av 100 000 sek.

Göteborgs universitet bidrog med 60 000 sek till den arkeologiska kursen. Romvännerna bidrog med 38 741 sek för att täcka kostnader för både AKS och KV kurserna.

Stefania Renzetti och Linda Lindqvist

Sekretariatet

Sekretariatets aktivitet har, liksom tidigare, främst bestått i att samordna och på olika vis underlätta den löpande verksamheten, exempelvis praktiska arrangemang (exkursioner, besökstillstånd etc.) i samband med institutets kurser och assistans åt institutets storstipendiater och övriga gäster.

För de sistnämnda har sekretariatet ordnat med tjänster såsom anhållan om personlig ID-handling för gratis inträde till statliga museer, utfärdande av introduktionsbrev, hjälp med diverse tillstånd och andra kontakter med myndigheter, museer, arkiv och forskningsbibliotek, IT-stöd mm.

En stor del av den verksamhet som krävt kontakt med italienska myndigheter av olika slag har gått via sekretariatet. Liknande tjänster har i stor utsträckning även tillhandahållits externa forskare från institutioner och lärosäten i Sverige. I sistnämnda fall har det ofta rört sig om att agera som mellanhand vid fotobeställningar eller begäran om publiceringstillstånd mm från italienska museer. Liksom tidigare har sekretariatet medverkat i organisationen av institutets konferenser, besök och övriga evenemang. Rumsbokningen sköts numera av SR och FL.

Fanny Lind

Stiftelse Familjen Rausing

Ordförande: Finn Rausing

Revisorer: Håkan Olsson Reising, Paolo Tagliazucchi, Silvana Ciambrelli

Sekreterare: Kristian Göransson

Övriga styrelsemedlemmar: Anders Cullhed, Paolo Liverani, Giancarlo Poli, Solfrid Söderlind.

Vid sammanträdet på Tetra Laval AB i Stockholm den 28 september utdelades Euro 103.225 till följande projekt:

Mikael Andersson, Hendrik Christian Andersen and the Age of Urbansim. Utopia and Urbanization in Rome between Tradition and Modernism, € 2.325

Lovisa Brännstedt, Roman Women on trial. Female resistance in Ancient Rome, € 3.000

Lars Berggren, Updating, printing and translation of *Giordano Bruno på Campo dei Fiori. Ett monumentprojekt i Rom 1876-1889* into Italian or English, € 20.000

Ingrid Edlund-Berry, Roman Mouldings: a statment on history and chronology, € 2.500

Erik Eliasson, Porphyry's Commentaries on the myth of Er as a source to Macrobius' theory of the virtues in Commentary on the dream of Scipio, € 7.000

Stefano Fogelberg Rota, Swedish Images of Italy: Travel Literature in the Age of Liberty, € 4.000

Kristian Göransson, Francavilla di Sicilia: surveying and recording of the excavation, € 1.800

Ulf R. Hansson, Informations précieuses ramassées icy avec un Fatigue incroyable': Antiquarian and Proto-Archaeological Circles in Early Eighteenth-Century Rome and Naples, € 5.200

Håkan Hökerberg, Book project *A Controversial Heritage*, € 4.400

Marie Kraft, Artistic processes interact with urban change. How art and culture reuse urban heritage in Naples, € 4.000

Cecilia Olovsson, Bridging spheres: new perspectives on abstraction and symbolism in Late Roman and Early Byzantine visual culture (c. 200-700), € 4.000

Cecilia Sandström, Ancient navigability of rivers sourced near Monte Polizzo, Western Sicily: a field study. € 11.000

Thomas Staub, Roman private architecture – innovations and developments part 2, € 9.000

The Swedish Institute in Rome, Structuring and organizing the archive at the Swedish Institute of Classical Studies in Rome, € 17.000

The Swedish Institute in Rome, Akvarellprojektet, additional support, € 8.000

Stefania Renzetti